

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Înțelegerea română-maghiară.

Sibiu, 14 Maiu n.

Totdeauna s'au aflat politicieni, și în sânul naționalității noastre, și în șirele națiunii maghiare, cari înțelegând comunitatea de interese ce leagă de oaltă pe Români și pe Maghiari, au pledat cu multă căldură și pricepere pentru o înțelegere, pentru o prietenie română-maghiară. Și totdeauna realizarea acestei sănătoase idei a fost împedecată de — presa maghiară, care nu s'a putut ridica, și nu se poate ridica nici astăzi, la înălțimea unei judecăți calme și drepte în chestia de naționalitate dela noi. Presa maghiară nu e aceea ce ar trebui să fie: expresia opiniei publice maghiare, ci e diriguitoarea opiniei publice maghiare, pentru că și obtrude păreri sale cercurilor largi maghiare, iar în chestia de naționalitate a avut totdeauna și are și acuma păreri cu totul greșite.

Ca se convingem pe cetitorii nostri despre adevăritatea acestor afirmări, va ajunge să ne provocăm la un articol apărut într'un număr mai recent al marelui ziar „Budapesti Hirlap”, în care e vorba tocmai despre necesitatea înțelegerii între Români și Maghiari. Vom arăta pe scurt, cum își închipesc domnii dela acest ziar înțelegerea română-maghiară, și cum instruiază ei opinia publică maghiară, că are să o înțeleagă. Ei zic așa, că cei din România, pentru a-și apăra interesele lor proprii, au să facă tot posibilul, ca prin intrarea în raporturi prietenești cu Maghiarii să ne înduplece pe noi, Români din acest stat, să ne închinăm ideii de stat, pentru că atunci se întărește statul ungar, și numai o Ungarie tare poate se apere România în contra slavismului.

Va se zică, nu cu noi, cetățenii din statul acesta, vreau domnii dela ziarul numit o înțelegere, pentru că cu noi poate nici nu stau de vorbă, ci cu frații din regat, — egal cu egal, — în scopul. ca și frații să ne întoarcă spatele. Față de noi, ceice susținem și apărăm statul, cu Maghiarii și cu celelalte naționalități împreună, iată care e punctul de vedere al gazetărilor dela foaia citată:

„...Statul maghiar, nu cu forța, ci pe cale netedă, pe calea dezvoltării naturale, încet dar sigur, trebuie să năzuiască într'acolo, ca în țara aceasta încet cu încetul să încete ori ce deosebire de naționalitate, și ca deosebită seminții, cari trăiesc aici, să se contopească în seminția maghiară, prefăcându-se sub influența culturii naționale maghiare și pe lângă instituțiile maghiare de stat într'o națiune unitară maghiară, în limbă și în sentimente. Iar cel ce dorește pe seama valahimei poziție separată de limbă și de rasă, trebuie să știe, că poziția separată de limbă și rasă a Românilor e posibilă numai atunci, când o Ungarie tare poate se apere România independentă în contra asupririi slave.”

Cetitorul va fi observat fina și geniala deosebire pe care o face

scriitorul articolului între noi și frații din regat: noi suntem valahime, cei de dincolo Români, cari însă numai așa își vor putea păstra independența, dacă sunt apărați de o Ungarie tare, în care toate semințiile au să fie maghiarizate. Și asta înseamnă, pentru gazetarii maghiari, a vorbi în chestia împăcării, în chestia înțelegerii române-maghiare!

Se pare, că însuși autorul articolului a observat, că a spus una prea boacăna, pentru că imediat întoarcă vorba și spune că:

„Ungaria nici în trecut nu a voit, și nici acuma nu vrea să despoaie valahimea de aici de limba sa, de obiceiurile sale, de legea sa, nu a voit și nu vrea să o asuprească, să o împedecă în dezvoltarea sa economică și culturală. Și dacă valahimea nu ar nutri năzuințe iredentiste, nu ar fi silită Ungaria să slăbească valahimea, precum nici la slăbirea Rutenilor nu s'a gândit nime până acuma.”

Cetitorul va fi înțeles bine și vorbele acestea. „Nu asuprim, doamne ferește, pe Valahi, pe cari de altcum vrem să-i maghiarisăm, dar trebuie să-i slăbim, pentru că nutresc sentimente iredentiste!.. Nu-i asuprim, dar îi slăbim!.. (Prețioase mărturisiri!) Și-i slăbim, pentru că sunt iredentisti.”

Vorba e grea; și dacă ar fi să i-se ceară socoteală pentru ea, scriitorul articolului nu ar avea ce se răspundă. Decând adecă suntem noi iredentisti? Unde sunt dovezi? Statul ungar are doară un aparat atât de estins și de puternic polițial, cum nu are alt stat. Ce face acest aparat? De ce nu pune mâna pe iredentistii valahi spre ai preda judecătorilor?

De ce? Pentru că nu sunt. Pentru că domnii dela ziarul din vorbă scriu cuvântul fără să-și dea seamă despre gravitatea lui. Dar cuvântul e otrăvitor; infictează sentimentele opiniei publice maghiare, care crede în slova tipărită, și pe acest temei ne consideră pe noi, Români din patria aceasta, de dușmani ai Maghiarilor, de dușmani ai patriei, de aceea ce nu am fost și nu suntem.

Iată deci, cine împiedecă înțelegerea română-maghiară, și acuma, ca și în trecut, totdeauna, — presa maghiară!

Nu noi, Români din patria aceasta avem se mai dăm probe despre patriotismul nostru, așa cum ne somează scriitorul articolului, pentru că probele cerute le-au dat strămoșii nostri, în curs de o mie de ani și mai bine, decând împreună cu Maghiarii formăm statul ungar; ci probe suntem în drept să cerem noi dela Maghiari, că nu ne asupresc, că nu ne împiedecă în dezvoltarea culturală și economică; și mai ales în drept suntem să cerem probe dela gazetarii maghiari, că cunosc în deajuns chestia de naționalitate și înțeleg importanța înțelegerii române-maghiare, pentru că dacă nu o înțeleg, e păcat să se ocupe cu ea, înveninându-o numai, ca domnii dela „Budapesti Hirlap”.

Sinodul dela Arad.

Deschiderea sinodului eparhial din Arad s'a făcut Duminecă, cu următorul discurs de deschidere, rostit din partea P. S. Sale, Domnului Episcop Ioan I. Papp al Aradului:

*Cristos a înviat!
Domnilor deputați!*

Se bucură sufletul meu întru Domnul, că după intervalul unui an de zile Vă pot saluta iarăși la sediul reședinței noastre ca pe toți atâția fii devotați ai bisericii, aleși și chemați, ca în conțelegere frățească, în dragoste și iubire creștinească să luăm cunoștință despre stările din eparhie, și deodată cu aceasta și măsurile ce ni le indică timpul prin care trecem, ca astfel să luăm îndemn a ne împlini întru toate datorința impusă de poziția și chemarea noastră întru dezvoltarea, apărarea și întărirea sft. noastre biserici naționale și a instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice, create în grele timpuri și susținute cu multe și mari sacrificii.

Și bucuria de acum a sufletului meu o Veți înțelege pe deplin, dacă veți binevoi a Vă da seama de faptul, că precum în natură există aceea lege generală nestrămutată de după care corpurile prin căldură se extind și prin răceală se contractă, deci devin mai mici; tot astfel are și sufletul omenească însușirea lui specifică proprie că, pe când bucuria de care i se face parte crește și devine tot mai deplină în măsura în care aceea o comunică și o poate împărtăși mai multora dintre aceia, cari se bucură de bucuria lui, pe atunci durerea și năcazul ce-l întimpină în viață, scade și se micșorează tot în măsură, în care aceea o împărtășește și o poate împărtăși mai multora dintre cei de o soartă cu el și mai multora dintre cei chemați a-i veni întru ajutor cu sftul și sprijinul lor binevoitor la suportarea acelei dureri și îngrijiri.

Și ceea ce este propriu la tot sufletul creștinesc, nu poate fi străin nici de sufletul unui arhieru și astfel nici de sufletul meu, din contră, această însușire proprie ființei omenești se manifestă de tot viu în sufletul meu acum, când împlinindu-se un deceniu de când cu voia lui Dumnezeu ocup acest scaun prezidial ca episcop ales și întărit, dată-mi este ocaziunea să reviresc ca și drumarul asupra drumului percurș, și să mă cuget cu îngrijire și la viitorul, în care ochiul minții omenești nu poate străbate, și astfel dată mi fiind posibilitatea de a Vă arăta stările din eparhie din acest period, folosesc prilejul de a Vă arăta nu numai rezultatele obținute, ci și scăderile și lipsurile constatate, a căror delaturare are să fie obiectul preocupărilor noastre în această sesiune.

Venerabil Sinod!

Între problemele de viață și activitate ce mi-am impus de loc după prealalta întărire a alegerii mele de episcop al acestei eparhii, cea mai principală mi-a fost precum și trebuia să-mi fie întărirea eparhiilor mele — cler și popor deopotrivă — în credința în Dumnezeu și apoi stăruirea la ridicarea stării lor religioase-morale și culturale-economice la cel mai înalt nivel posibil.

1. Până însă să-mi pot extinde atențiunea asupra tuturor acestor afaceri, privirea sufletului meu s'a îndreptat asupra sfințelor lăcașuri ale Domnului și în prima linie asupra catedralei noastre din Arad, care pentru starea ei neglijată din trecut, devenise obiect de aspră critică în zăristica locală străină, pentru că faptice nu numai exteriorul, ci și interiorul ei reclama renovări radicale și cu atât mai vărtos, cu cât în păretele dela intrarea despre miazăzi se ivise mai de mulți ani o pocnătură care, luându-și pornirea dela fundament se extinsese până peste zenitul boltituri, trecând în direcțiunea intrării spre meazănoapte. Și atențiunea asupra acestei împrejurări mi se impunea nu numai din motivul de a delătura asemenea periclu și astfel pentru a asigura trăinicia acestei catedrale, dar îngri-

jirea de renovarea ei mi se indica acum și spre semnul vădit al mulțumitei și umilinitei mele înaintea preaînălțatului Dumnezeu, care în sfaturile sale necupriuse de mintea omenească, m'a învrednicit de înalta treaptă a arhieriei și astfel de dreptul de a servi și ca episcop la această catedrală, la altarul căreia servisem ca diacon și preot, și din strănile căreia am înălțat la tronul ceresc cântări de laudă și mărire în curs de 34 ani.

În vedere însă, că renovarea ei radicală reclama spese considerabile, de cari nu dispunea nici parohia centrală din Arad și nici eparhia ca atare, pentru acoperirea acelor spese nu mi se indica altă modalitate, decât reflectarea și apelarea la sentimentul de jertfă a clerului și a poporului din loc și din provincă, întocmai cum a purces și fericitul întru pomenire Procopiu I. vacovicu, fostul episcop al acestei eparhii atunci când s'a ocupat cu edificarea catedralei de astăzi în locul celei vechi din fața fortăreței de peste Murăș, demolată la timpul său din considerațiuni strategice.

Constatându-se însă faptul, că toate clopotele existente erau așezate tocmai în turnul despre meazăzi, deci în partea unde s'a ivit pocnitura — pe când celalalt turn era gol de tot — și astfel ivindu-se temerea, că fără echilibrarea greutății turnurilor pocnitura zidului s'ar putea repeți și după renovarea atât de necesară și costisitoare, mi-am luat îndemn de a aduce însumi jertfa echilibrării recerute și ca o anticipație a dorinței mele ferbinte, de a lucra pentru readucerea în dieceză a păcii, care este chezașia a tot binele. Cu voia prealndurului Dumnezeu am fi realizat această echilibrare prin procurarea unui clopot de greutatea corespunzătoare tuturor celor din turnul despre miazăzi, care s'a și sfințit și ridicat în turnul despre miazănoape a catedralei în ziua de 23 Aprilie 1903, deci tocmai în ziua și poate ceasul, când eu la Sibiu făceam mărturisire de credință înaintea sftului nostru Sinod episcopesc, spre a primi precum am și primit preasfântul dar al arhieriei, și care clopot a dat primul său glas atunci, când cu reîntoarcerea dela Sibiu am intrat pentru prima dată pe teritoriul sediului meu ca episcop sfințit (vezi „Biserica și Școala” nr. 17—1903).

2. După instalarea mea în scaunul episcopesc n'am întrelăsat a intra în pertractări cu fruntașii parohiei centrale și în urma înțelegerii avute, am și pus la cale adunarea mijloacelor recerute spre scopul renovării.

Colecta, în fruntea căreia m'am pus eu cu 5000 cor., a avut de rezultat o sumă de 56.114 adecă cincizeci și șase mii una sută patrusprezece cor. 03 fl. între cari sunt socotite și interesele până la începere și terminarea lucrărilor, și la ziua de 24 Decembrie 1906 o am și sfințit.

Spesele renovării însă au fost de 60.159 cor. 39 fl., deci mai mari cu 4045 cor. 36 fl., care deficit s'a redus acum la 2792 cor. 36 fl. și a cărui acoperire o aștept dela acei fruntași ai noștri, la cuvântul căroră m'am determinat a intra în cheltuieli peste putințele noastre, pentru că ei au făcut publice făgăduința de a acoperi eventualul deficit. Ating la acest loc și aceea, că după socoteala dată de fericitul episcop pomenit, edificarea acestei catedrale a costat 58.991 fl. 93 cr. sau 117.983 cor. 86 fl.

3. Precum se învederează din anelele Ven. Sinod, eu am primit conducerea eparhiei în timpul, când Consistorul nostru aradan opera la buget cu un deficit de 50.000. Constatat acest deficit și convingându-mă și despre aceea că spre acoperirea activelor fondului general diecezan serveau pretenziunile restante și anume:

din sidoxie	20.106 cor. 48 fl.
din contribuirea de fieri	59.975 cor. 73 fl.
și din taxele de întreținere	
la seminar și alumneu	10.839 cor. 24 fl.
de tot	90.921 cor. 44 fl.

și condus de dorul propriu, congruent și cu interesele diecezei, de a lucra ca factori pozitivi, n'am întrelăsat a pune la cale și a continua an de an cu măsurile de înca-

sare a acestor și altor pretenziuni, și rezultatul stăruințelor mele mi-a dat posibilitatea nu numai la acoperirea deficitului, ci și la faptul învederat din socotă, că din întreaga restanță de mai sus și din întreg aruncul curent al acelor zece ani din urmă, sub titlul sidoxiei și al filerilor, la finea anului 1912 mai susținea o pretenziune numai de 30.149 cor. și anume din sidoxie 886 cor. 29 fil. din contribuire de fil. 29.262 cor., iar restante de taxe de întreținere de pe acest period nu sunt.

4. Încă din anii de mai nainte se sulevase chestia ameliorării salarelor funcționarilor dela Consistor și ale profesorilor dela institutul nostru pedagogic-teologic, și având convingerea, că instituțiile existente nu se pot susține, și cu atât mai puțin s'ar putea desvolta, iar de crearea instituțiilor nouă nici vorbă nu poate fi fără mijloacele recerute, în v.derea și a axiomei mens sana in corpore sano, am dat deosebită atenție administrării corecte a fondurilor și fundațiilor diecezeane, de o parte prin încasarea mai cu stăruință deci și mai regulată a venitelor, de altă parte prin curățirea uscăturilor subversante adecă a pretenziunilor neincasabile, ca astfel să știm și aceea până unde ne putem extinde cu ameliorările reclamate și cu prevederea altor trebuințe ce se ivesc încontinuu, și pe cari toate doream să le provăd și acoper în mod corespunzător posibilității și ecutității.

Și demersurile luate în acest scop mi-au făcut posibilă sporirea trebuințioasă a catedrelor dela institut, ameliorarea lefilor profesorilor și a funcționarilor, renovarea și aducerea alumneelor și a seminarilor în starea corespunzătoare, pardosindu-i și încălzindu-i coridorul am înlocuit aparatul de încălzit, — care nu funcționa bine, cu alt aparat nou, — fără să recurg la alte cvote din fonduri, decât la cvota normală din fondul bisericesc și cel școlar și la contribuiriile diecezeane prevăzute în buget.

5. Pentruca Ven. Sinod să fie orientat asupra naturii și măsurii de ameliorare a lefilor profesorilor și a funcționarilor, în să subliniez, că ameliorările față cu trecutul s'au început cu acordarea relutului de cortel, care nu fusese introdus, după timp cu votarea unor anumite procente dela leafa fundamentală titulu bani de scumpete și în urmă prin urcarea relutului de cortel și prin regularea lefilor astfel, că în timpul de când stau în fruntea diecezei lefii profesorilor și ale funcționarilor Consistorului din Arad s'au urcat dela 48.300 cor. la 91.520 adecă cu 43.200 cor., ceea ce corespunde la o urcare de 90 procente față cu trecutul.

Și am promovat și sprijinit această ameliorare nu numai pentruca să fac acestor fii ai diecezei posibilă existență convenită, dar și pentruca să le potenez voința de a-și împlini tot cu mai mare zel chemarea și datorința la care s'au și angajat. Ating la acest loc, că afară de una, toate catedrele dela institut sunt deplinite în mod definitiv, iar cea unică nu s'a îndeplinit în lipsa de reflectanți evalificați.

6. Între afacerile a căror regulare s'a pus în curgere în periodul pomenit, a fost regularea dărilor de după sesiile parohiale liquidarea pretenziunilor culturale și bisericești ale parohiilor și ștergerea celor neincasabile, ca să nu se plătească dare de interes după capitale neexistente. Tot asemenea a fost obiect de preocupare și aducerea în ordine a preliminarilor și a socotilor bisericești și culturale și, precum se învederează din rapoartele speciale, numărul acelor, s'a redus în mod însemnat față cu trecutul.

7. În acest period s'au elaborat și votat nouă statute ale fondului diecezan pentru ajutorarea preoției diecezeane, acum în vigoare.

8. Conștiința de chemarea și datorința mea de a promova cultura religioasă morală și bunăstarea intelectuală și materială a eparhiilor mele, le am dat în tot anul la sfintele sărbători ale Nașterii și Învierii Domnului pastorale, am făcut după putință și vizitațiuni canonice, îndeosebi când eram chemat la sfintiri de biserici, și toate acestea cu scopul și dorința de a întări poporul în credința în Dumnezeu și în dragoste și alipire către sfânta noastră biserică și către instituțiile ei deoparte, iar de alta pentru a răsplăti duhovnicește jertfa acelor, cari și-au ridicat zidiri nouă pentru școli și biserici, cari școlile vechi le-au renovat și adjustat conform legii, iar bisericele le-au și împodobit corespunzător ritului bisericei noastre și sentimentului lor creștinesc. Dar n'am întrelăsat a îndemna la asemenea jertfe și pe aceia, a căror școli și biserici nu le aflam în starea recerută; n'am întrelăsat de a combate și scaderile aflate și a-i îndemna pe toți la împlinirea legii, la viață creștinească, luminându-i că este în interesul lor binepriceput de a pune tot mai mare preț pe cultivarea și învățătura lor și a copiilor lor, arătându-le și convingându-i peste tot, că religiozitatea și moralitatea este baza de existență a bisericei, iar mijlocul de

întărire, desvotare și afirmare a fiecăruineam este cultura și bunăstarea lui, cari se sprijinesc și apără reciproc.

9. Pentru a constata sentimentul de jertfă a eparhiilor mele în periodul dela 1903 până la finea anului 1912 va fi destul să amintesc că în acest period s'au ridicat:

I. Bisericei nouă:

pe teritorul Consistorului din Arad . . . 23
pe teritorul Consistorului din Orade . . . 27
de tot . . . 50

II. S'au renovat bisericei:

pe teritorul Consistorului din Arad . . . 90
pe teritorul Consistorului din Orade . . . 47
de tot . . . 137

III. S'au ridicat școli nouă:

pe teritorul Consistorului din Arad . . . 67
pe teritorul Consistorului din Orade . . . 54
de tot . . . 121

IV. S'au renovat școlile vechi:

pe teritorul Consistorului din Arad . . . 24
pe teritorul Consistorului din Orade . . . 29
de tot . . . 53

Când acum ne cugetăm, că atăta jertfă pe altarul credinței și al culturei sale, poporul nostru n'a mai adus în nici unul dintre deceniile de mai nainte, nu se poate contesta dragostea și alipirea lui către biserică lui națională și către școala lui confesională întru cât îl ajută și starea lui materială.

10. Fondurile și fundațiile diecezeane aflătoare cu finea anului 1902 la Consistorul din Arad au crescut în cursul timpului cu 1.186.954 cor. 25 fil. către cari mai adăugăm valoarea de 452.312 cor. 13 fil. a alor 9 fonduri și fundațiuni create în cursul timpului și întrare în administrarea acestui Consistor, putem constata cu bucurie, că averea acestei dieceze s'a sporit cu cor. 1.639.266-38.

Și dacă fondurile de mai nainte n'au crescut și mai bine, este a se atribui împrejurării, că o parte a capitalelor erau plătite ca împrumuturi ipotecare cu 8%, dar în urma unor ani binecuvântați cu roduri mănoase, datorășii achitându-se de sarcina împrumutului, banii s'au depus la institutele de bani cu procente de 4, 4½ și 5%, iar altă împrejurare, că n'au sporit mai bine este cea cunoscută de Ven. Sinod, pentru care a și dispus an de an a se șterge din active pretenziunile dubioase de cari mai sunt încă și acum tot din cele vechi, cari stau sub liquidare.

11. Fondurile și fundațiile din parohii încă au crescut și în deosebi s'au sporit în mod îmbucurător fondurile de bucate cari și de altcum s'au dovedit nu numai de rodnice ci și de cele mai rodnice și umanitare, pentrucă deși ele încă își reclamă procentul, dar aproape cu ½ mai mic decât procentul reclamat de negus ori.

(Va urma).

Sinodul din Caransebeș.

Sesiunea ordinară din anul acesta a sinodului eparhial din Caransebeș a fost deschisă Duminică, prin Preasfinția Sa, Domnul episcop Dr. Miron E. Cristea, cu următoarea vorbire de deschidere:

„Domnilor Deputați!
Cristos a înviat!

Anul trecut a fost un rău an economic. Calamitățile, provocate de slaba recoltă, le-au mai mărit nemai pomenita criză financiară, care s'a instăpănit peste întreaga țară de atăta timp.

Această situație a influențat mult și asupra stării sufletești a poporului — precum din toate părțile — așa și asupra credincioșilor din eparhia noastră, punându-ne o puternică stavilă în calea spre progres; ba în multe părți mai ales susținerea școalelor confesionale a întâmpinat mari greutăți, neputându-se încasa regulat contribuțiile, ce comunele bisericești au fost luat asupra-le. Iară — dacă mai luăm în considerare, că noua lege școlară, care ridică în măsură însemnată salariile învățătorilor, stă la pragul sancționării prealalte — trebuie să fim cuprinși de cea mai mare îngrijorare față de soarta și viitorul școalelor noastre.

Cred ncioșii eparhiei Caransebeșului — însușiți de dorința de a-și susține școalele lor proprii și cu limba de propunere românească — au adus din 1907 până acum mari jertfe, impunându-și o dare de cult de 30-40-60-80-100, ba și mult peste 100% exclusiv pentru acoperirea trebuințelor școalei. Astfel visteria țării a fost cruțată, și abia avem vr'o 28 parohii, cari binecuvântă de întregire dela starea la salariul învățătoresc, și și acelea cu sume mai mult mici și neînsemnate. Acestor frumoase jertfe este a se atribui îmbucurătorul fapt, că eparhia noastră n'a pierdut dela 1907 decât câteva din școalele sale, pe lângă că unele au stat închise din lipsa de puteri didactice.

Acum însă pentru multe din parohiile, cari susțin școale, sarcinile nouă — fără ajutor din visteria țării — ni se par insuportabile.

Drept aceea atrag atențiunea ven. sinod asupra acestui îngrijitor fapt, rugând pe domnii deputați — ca temeinici cunosători ai referințelor din parohiile noastre, — ca să ne indice căile și mijloacele de lipsă pentru salvarea școalelor, spre a preîntîmpina grava lovitură, — ce ar simți o biserică întreagă, dacă am perde așezămintele noastre școlare atât de scumpe nouă tuturor.

Pe lângă toată starea financiară precară, cu care am avut de luptat, ni-a succes a obține și în anul expirat câteva rezultate frumoase. Așa de e. fondul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de preoți a capitalizat 51.615 cor., din colecta pentru zidirea seminarului am încasat 33.837 cor., iar fondul bisericesc clerical a crescut cu aproape 30.000 cor., (în 1911 cu 7741 cor.) Asemenea rezultate am putut ajunge, mulțumită zelului și conștiințiozității organelor noastre centrale, a membrilor și oficialilor consistoriali, precum și a energiei cu care s'au regulat unele izvoare de venit.

De altă parte ni-a succes a aduce și institutul seminarului, care a cauzat în trecut bisericei atâtea greutăți, în stare normală, instituid și un corp profesional tîrziu și deplin calificat, care — sub controlul statornic ce-l exercitam, este îndreptat spre o îndeplinire tot mai succasă a chemării sale.

Dar — spre a susține atât la consistoriu, cât la seminaru o îmbunătățire continuă în mersul afacerilor, — biserică este datoră a se îngrijii acum fără amănare, nu numai de asigurarea existenței tuturor muncitorilor ei din centru, amenințate prin deficitul, ce de un șir de ani se menține la fondul general administrativ, ba chiar crește, ci și de o posibilă ameliorare și regulare a plăților lor.

Aceasta prin colecte ocazionale și incidentale nu se poate ajunge, ci trebuie căutate și aflate izvoare sigure și permanente, a căror munificență să îngăduie acoperirea anuală a trebuințelor curente și următoare, mai ales că instituirea de câteva nouă puteri de muncă (referent la epitropie, exactor și cassari speciali etc.) încă este reclamată de mari și simțite interese ale bisericei.

Onorații membri ai Ven. sinod sunt deci poțiti a supune unui amănunțit studiu propunerea pentru o regulare nouă a competențelor diecezeane, conform referințelor și trebuințelor de azi, ce am înaintat în această privință, cumpănind bine și temeinic tot ce poate fi în interesul realizării acestei regulări, căci izvorul și calea indicată în această propunere ne pare cea mai favorabilă pentru viitorul bisericei noastre.

Asemenea să dați specială atenție proiectului de „statute pentru fondul de penziune și ajutoare”, despre care sperăm că va deveni un așezământ, nu numai de umanitate, ci și de mare folos pentru creșterea fiilor preoției noastre pastorale, precum și elaboratului consistorial privitor la introducerea unei contabilități moderne — duble — la consistorul eparhial.

În sfârșit nu-i permis să ne scape din vedere — ca corporațiune bisericească — mai ales nici îngrijirea de a întări sufletește poporul din eparhie, care în unele părți continuă a slăbi în dragostea către credința strămoșească, către biserică și așezămintele ei. Întru stavilirea acestui rău și întărirea credinței strămoșești, apelăm la sprijinul și conlucrarea tuturor, cerându-vă în deosebi, ca prin toate mijloacele posibile să ne ușurați astfel sarcinile, încât să ne fie cu putință a face nu numai cât mai dese vizitațiuni arhiericești, ci ca și ceilalți dignitari bisericești să se poată cobori cu cât mai multe ocazii la poporul din parohii; iară proto-popii și preoții, dimpreună cu toți — căroră ne zace la inimă viitorul bisericei și poporului, precum și binele patriei, — trebuie să desvolte mai mult zel și mai înțetită activitate pastorală întru apărarea celor mai scumpe comori ale sufletului nostru și întru readucerea celor poruși pe căi greșite iară; la staulul bisericei strămoșești și a tradițiilor ei.

În același scop este de mare trebuință, să ne permiteți și până când vom dispune de mijloace mai însemnate, ca barem din unele cruțări bugetare să folosim ceva sume de bani pentru procurarea și lățirea în popor și mai ales în tinerime a unor broșuri de cuprins bisericesc, moral și patriotic, căci și pe această cale s'ar putea încetiva suplini lipsa de până acum a unei catehizări sistematice a tinerimei, ceea ce e o principală cauză a slăbirii sentimentului religios și bisericesc în multe comune din eparhie.

Intrucât ne va succeda a rezolvi în mod favorabil aceste chestiuni importante, vizate în cuvântul nostru prezidial, precum și celelalte cauze transpuse în competența

măritului sinod, vom avea mulțumirea a fi făcut un deosebit bine scumpei noastre biserice, credincioșilor ei și patriei.

În această nădejde deschid sinodul.”

Sinoadele.

Mitropolitul Mețianu prezidând sinodul arhidiecezan.

Sub titlul acesta publică „Românul” din Arad, în numărul primit astăzi, următoarele:

Dr. Eracle Sterian în celebra lui carte: „Cum putem mări cantitatea de viață?” care actualmente face senzație în lumea cultă, susține, că bătrânețea nu e decât o autosugestie Adeacă, este o idee falsă, că numărul anilor determină bătrânețea. Omul e atât de bătrân, cât se simte și nu anii produc acest sentiment, ci starea sufletească, care nu e legată de timp.

Involuntar mi-am adus aminte de această ipoteză a savantului medic și erudit psiholog român, asistând la ședințele sinodului arhidiecezan din acest an, presidat de Excelența Sa mitropolitul Ioan Mețianu.

Extraordinara vivacitate a acestui patriarh mi-a revocat în memorie și cuvintele lui Scotus Viator, care a avut ocazia acum vr'o doi ani să vorbească cu Excelența Sa, și după convorbire îmi spunea impresionat:

„Fericit popor sunteți d'voastră, cari aveți în fruntea bisericii un octogenar tot așa de tânăr la suflet, ca și întreg poporul românesc ce-l păstorește!... Afară de Gladstone nu găsesce la noi englezii o figură cu care laș putea asemenea încâtva pe extraordinarul d. voastră mitropolit” — termină Scotianul cu un „How original”.

Eu din norocire nu sunt străin, ci sunt un simplu român, care din nefericire am trăit mult între străini, însă fără să mă înstrănez de neamul meu, ci dimpotrivă să-l apreciez și să-l iubesc cu atât mai mult.

Când am auzit glasul puternic și sonor al mitropolitului Mețianu în sinodul arhidiecezan, tăria de convingere, cu care a pronunțat memorabilele cuvinte referitoare la zidirea seminarului: „In marea mea răspundere pentru îngrijirea educației elevilor seminariilor declar solemn, că nu voi putea da învoirea și binecuvântarea mea arhierască la zidirea unui seminar depărtat de biserică catedrală și de toate celelalte institute ale noastre. Căci nu voiesc a depărta școala de biserică, cari sunt așa de strâns legate întru sine, ca crucea cu evanghelia”... — am rămas înmărmuriți o clipă cu toții.

O convingere nestrămutată răsună din aceste cuvinte rezolute, pe care nu poate să o înduplece spre modificarea vederilor clare și sănătoase nimic, nici cea mai elocventă oratorie juvenilă modernistă.

Nu cred să existe vre-un organism constituțional azi, care să fie condus atât de energic și efice, ca biserică noastră de Ioan Mețianu, care nu se lasă condus de nimenea în acțiunile sale, decât de conștiința răspunderii pentru viitorul bisericei sale, și de duhul creștinesc pentru binele neamului său.

Aceasta este impresiunea ce am câștigat-o asistând la desbaterile ultimei sesiuni sinodale arhidiecezeane.

Ioan Mețianu este o personalitate de o vivacitate extraordinară și o putere de muncă neobișnuită la noi. Pe lângă darul arhieresc a erezit dela Dumnezeu și un dar de trăinicie corporală și mentală, cum foarte rar se mai poate constata în cronologia oamenilor mari.

Și dacă Ioan Mețianu în cei abia 15 ani de păstorie a dovedit o putere de muncă extraordinară, ne putem închipui ce mai poate aștepta neamul dela acest mare arhieru, dacă bunul Dumnezeu ni-l va ținea încă întru mulți ani pe acest stăpân pe voința lui și peste biserica ce-o păstorește cu atâta dragoste creștină și iubire de neam...

Un mirean.

Dela sate.

O prelegere cu schiopticonul în comuna Mag.

În 21 Aprilie v. d-l Ioan Popa paroh în Săliște, în calitate de secretar al despărțământului V. (Săliște) al „Asociațiunii” a ținut o frumoasă prelegere cu ajutorul schiopticonului, reprezentând prin o serie de 40 bucăți diapozitive cele mai frumoase tablouri din viața Mântuitorului. Vorbind o oră și jumătate fără preget și însoțind fiecare iconă cu explicațiunile cele mai amănunțite, scotea în relief citate din Sf. Scriptură aducându-le în legătură cu viața poporului nostru.

Fiind aceasta o noutate pentru poporul din loc, și fiind tablourile dela cei mai de frunte pictori universali, iar reprezentarea lor reușind de minune, întreg publicul i-a dat o atențiune deosebită. La aceasta a mai contribuit și faptul, că toate icoanele erau religioase. Părintele Popa prin aceasta a contribuit la întărirea simțului religios în cei vârstnici, dar cu deosebire în școlari și a mulți cari învățând aceste lucruri în școală, acum le-au văzut ca aveau.

Publicul asculta, mirându-se de frumuseța tablourilor și de explicațiunile dataite ale prelegătorului până în sfârșit, răsplătindu-i osteneala cu un lung „Să trăiască!” Părintele local Alexandru Vlad prin o vorbire scurtă îi mulțamește d-lui prelegător, iar publicul încheie făcând ovații prelegătorului.

Aceste prelegeri cu ajutorul schiopticonului sunt de mare importanță pentru poporul nostru, în ce privește ridicarea la cultură. Laudă se cuvine deci conducătorilor despărțământului Săliște în general, iar în special neobositului prelegător, care nu se cruță pe sine obosind de-arădând prin diferitele sate ale despărțământului și îndeplinind prin aceasta o apostolie.

Învățătorii.

Din tractul Mercurei.

Serbarea păsărilor și a arborilor în Apoldul inferior.

În 17/30 Aprilie a. c. corpul învățătoresc din Apoldul inf. a aranjat „Serbarea păsărilor și a arborilor” în legătură cu o excursiune în pădurea comunei. La această serbare, afară de elevii școlaei, a luat parte întreaga învățătorimea din tractul Mercurei, care sub conducerea P. O. D. protopresbiter Avram S. Pecurariu, în aceeași zi, și-a ținut conferința treilunară.

După invocarea Duhului Sfânt am eșit în pădure, unde terminându-se serbarea amintită, s'a pertractat ordinea de zi, compusă anume în consonanță cu serbarea ce s'a aranjat (au fost lecții din istoria naturală, disertație despre excursiunile școlare, etc.) — în liber, la umbra stejarilor înverziți.

Nici când nu am văzut o conferință învățătorescă atât de bine cercetată și o dispoziție așa de bună, ca cu această ocaziune. Cred, că a fost prima conferință învățătorescă ținută în liber.

În ce privește reușita „Serbării păsărilor și a arborilor” aranjată cu această ocaziune, îmi țin de datorință să amintesc, că toți cei de față au rămas pe deplin mulțumiți, aducând laudă corpului învățătoresc din Apoldul-inferior, care în timpul din urmă a început a manifesta o activitate extrașcolară destul de frumoasă.

De încheiere mai amintesc, că la serbarea și conferința inv., au mai participat ca oaspeți învățători din tractul Săliștei și Sibiiului, apoi foarte mulți inteligenți, între cari: preoți, notari, studenți, doamne și domnișoare, cari cu toții au luat parte și la prânzul comun, atât de gustos în liber. Toaste s'au ridicat: din partea dlui protopop pentru I. P. S. D. Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, apoi pentru Dr. Oaisifor Ghibu, iar din partea altora pentru Domnul protopop etc.

Intr'o însuflețire de nedescris am rămas apoi împreună până către seară. I. P.

NOUTĂȚI.

La Borsec. Principele moștenitor român Ferdinand este așteptat împreună cu familia sa la băile dela Borsec pe zilele prime din Iulie. Familia princiară va rămâne 4 săptămâni la băile acestea.

Preoțimea împotriva înarmării. Mai mulți teologi evanghelici, cum se anunță din Berlin, au adresat o circulară preoților evanghelici din Germania. Circulara protestează împotriva înarmării neîntrerupte și invită preoțimea să desvolte o propagandă cât mai stăruitoare pentru ideea păcii generale. Până acum au aderat la mișcare 150 de preoți.

Serviciul militar de trei ani. Secțiunea pentru afaceri militare a camerei franceze a terminat desbaterea asupra proiectului de lege privitor la serviciul de trei ani. Proiectul, care a fost primit cu 17 voturi contra 4, dispune ca legea intră imediat în vigoare și se întinde asupra tuturor ostașilor aflați în serviciu activ.

În interesul orfanilor. Statul Ohio, cum am scris și noi, a votat o lege, care asigură o pensie anuală văduvelor cu copii. Prima femeie, care se bucură de favorul legii americane, este din întâmplare văduva lui Ion Raț, emigrat din Ungaria. Bărbatul ei a murit în spitalul din Cleveland și a lăsat după sine o soție și cinci copii în mare miserie. Văduva cu copii primește acum un ajutor de 215 coroane pe lună, în conformitate cu legea umană a statului Ohio.

Telegrafia fără fir. Se scrie din Berlin, că în zilele acestea se vor termina lucrările necesare pentru a stabili legătura de telegrafie fără sarmă între localitatea Nau, de lângă Berlin, și între Newyork. Aceasta va fi linia cea mai lungă; căci distanța între cele două puncte este de 6500 kilometri. Linia Irlanda-Canada are o lungime numai de 3200 kilometri.

Legea aerului. Ministrul lucrărilor publice din Franța a comunicat unui ziarist parisian, că în proiectul de lege privitor la aviațiune se va îngriji atât de siguranța publicului și a piloților, cât și de apărarea averilor private. Legea are să fie foarte liberală și nu va opri sborul deasupra orașelor și satelor; va pretinde însă o înălțime minimală pentru fiecare pilot și aeronaut.

Erupțiunea Vezuului. Din Neapole vine știrea, că Vezuul a erupt Sâmbătă noaptea tot prin craterul, unde erupsese în lunaie anul trecut. Imprejurimea muntelui este acoperită cu o pătură de cenușă în grosime de mai mulți milimetri. Fenomenul a fost însoțit de cutremur și tunet subpământean.

Apropierea franco-germană. Politicianii francezi și germani au avut o întrunire la Bern, cu scop de a se organiza un comitet permanent, compus din membrii parlamentelor celor două state. Chemarea comitetului va fi să continue activitatea împăciuitoare între Franța și Germania. — La conferința aceasta din Bern și au anunțat participarea 119 deputați francezi și 34 deputați germani. Majoritatea lor face parte din partidele socialiste.

Intrevederea domnitorilor. Regele bulgar Ferdinand se va întâlni în curând cu regele grec Constantin, pentru a netezi cu acest prilej toate diferențele ivite în cursul războiului din Balcani. Ideea întrevederii este dată de regele Ferdinand.

Expoziție jubilară norvegiană. În anul viitor se va serba jubileul de 100 de ani, decând Norvegia s'a desființat de Danemarca și s'a proclamat stat național independent. Din acest prilej se organizează o expoziție în Cristiania. În cadrul expoziției are să se arate progresul Norvegiei realizat într'un secol. Se vor expune și obiecte de pictură norvegiană, precum și de sculptură, arhitectură și artă aplicată. Pe o insulă din apropierea capitalei se găsește un muzeu etnografic permanent, cu case mărunde țărănești și cu toate comoditățile de artă populară. Expoziția din Cristiania se deschide în 15 Mai 1914 și va sta deschisă cinci luni, adică până în 15 Octombrie 1914.

Dela farmacie. Șeful unei farmacii explică noului practicanț conținutul unei sticle, zicând: „Fluidul acesta a scăpat viața multor oameni!” — Practicantul întreabă: „La ce fel de boale se potrivește?” — Răspunde șeful: „Totdeauna, când nu putem descifra rețetele domnilor medici.”

Ca rescumpărare pentru ziua onomastică dl T. Popovici a contribuit pentru înzestrarea copiilor dela școala de aplicație a seminarului Andreian și pentru cei dela școala centrală cu câte 5 cor.

Orele de oficiu la institutul de credit și economii „Lumina”, Sibiu, se țin cu începere din 15 Mai crt. dela 7 a. m. până la 1 p. m. — Direcțiunea.

Anunț. Incunostiințez onoratul public român, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Brașov, Targul inului Nr. 26, în casa firmei „Ascher” vis-à-vis de stațiunea finală a tramvaiului din piața centrală. Brașov, 1 Maiu 1913. Dr. Ioachim Ciurea, adv.

† Ioan Marin, preot gr.-or. român în Boroșneul mic, după lungi și grele suferințe. Împărtășit cu sfințele taine, și-a dat suflul în mâinile Creiatorului, Sâmbătă la orele 10 seara, în al 40-lea an al etății și al 18-lea al preoției și al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus spre vecinică odihnă în cimiterul gr.-or. din comuna numită, Luni în 29 Aprilie (12 Maiu) la ora unu d. a. Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvântată!

Turneul Mărcuș-Crișian-Băila. Artiștii nostri Mărcuș, Crișianu și Băila vor da un concert în 25 Maiu n. în Alba Iulia, în sala redutei de acolo. Programul e bogat și variat. Începutul la orele 8 sara. La pian va face acompaniarea domnul Hermann Heinrich. Indemnăm și noi publicul din Alba-Iulia și jur să participe la concert în număr cât de mare.

Căsătorii neizbutite. O interesantă statistică apărut zilele acestea cu raport la numărul căsătoriilor desfăcute în singuraticile state. Cele mai multe divorțuri se fac în Iaponia, unde pe zece mii de locuitori se fac 12 divorțuri. Urmează apoi Statele unite americane, cu 7 1/2 divorțuri pe același număr de locuitori. Cifrele, tot pe zece mii de locuitori, în celelalte state, sunt: în Elveția 3.2 divorțuri, Franța 2.3, România 2, Germania 1.5, Serbia 1.3, Ungaria, Olanda și Australia 1, Italia 3, Austria și Irlanda numai 0.1. Se vede, din statistica aceasta, că Ungaria își păstrează relativ cu succes moravurile din bătrâni. — România însă cevași mai puțin.

Ofițer rus străpuns. Într'una din nopțile trecute trei ofițeri ruși, ameițiți de beutură, se preumblau pe hotăr rusească în părțile dela Cracovia. Unul dintr'angii s'a rămasit cu ceilalți doi, că va trece pe teritor austriac, va scoate arma din mână soldatului dela frontieră și cu soldat cu tot are să se întoarcă pe teritor rusec. Ofițerul în adevăr a trecut podul despărțitor și s'a apropiat de sentinela pentru a-i lua pușca. Soldatul s'a apărut cu baioneta și a străpuns de moarte pe ofițer. Cazul se cercetează.

Arsenic în loc de parmezan. Într'un sat aproape de Milano s'a bolnăvit o familie întreagă stătătoare din opt membri. Bucătăreasa, din greșală, a pus în risotto arsenic în loc de parmezan. Doi membri ai familiei au murit, ceilalți se luptă cu moartea.

Pierderile în războiu. Un scriitor englez, bun cunoscător al raporturilor din Turcia, urmărind cu atențiune peripețiile războiului balcanic, publică acum câteva date înfiorătoare despre numărul soldaților turci căzuți în lupte. Conform socotelilor sale, Turcia a pierdut peste două sute de mii ostași, dacă se socotesc în numărul acesta și cei ce au căzut de epidemie, de foame și de frig. Lista pierderilor crește nu numai prin numărul enorm al răniților, ci și prin alte 150 mii de oameni, făcuți prizonieri de armatele aliate. Dacă se mai pun și jertfele suferite prin pierderea miilor de moșnegi, copii și femei, se poate zice, că Turcia a pierdut în războiul actual mai mult, decât în toate războaiele sale din veacul al 19-lea.

Reuniunea socalilor români din Sibiu va aranja o Convenire socială împreună cu cântări, declamațiuni, poeză umoristică și joc, Sâmbătă, la 4/17 Maiu 1913 în „Unicum”. Dirigent Ioan Ignatov, absolvent în teologie. O parte a evenimentului venit curat este destinat pentru acoperirea cheltuielilor cu procurarea instrumentelor fanfarei (orchestrei) Reuniunii. În pauză se vor juca „Călușerul” și „Bătuta”. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: De persoană 1 cor. — Insignii de dans pentru dansatori 50 bani. Suprasolviile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică. Programe se împart seara la casa.

Se caută un bun scriitor pentru cancelaria unui avocat român d'n Sibiu. Oferte să se facă în scris la redacția acestui ziar.

Nuntași pentru meseriași. Duminecă, în 11 Maiu n. 1913, sârbându-și d-șoara Emilia Roman, fiica cinstului măestru pantofar Nicolae Roman, cununia religioasă cu dl Ștefan Tomescu, din Râmnic-Vâlcea, cu prilejul mesei date de socrul mic, și în considerarea faptului, că corul mixt al Reuniunii socalilor români din Sibiu, al cărui activ membru a fost și mireasa, a executat cântările la actul cununii, nuntași au făcut următoarele daruri la fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, contribuind: mirii cor. 10; nașii Gligor Dengel și familia cor. 4; dșoarele Ios. Reisenbüchler și Fr. Schneider, cor. 1; comersanții Aurel Grün și fratele cor. 2; sergent maj. Ieronim Hăprian și dșoara Zenovia Achim câte 1 cor; Bögözi, 50 bani; Elie Măgian, N. Németh, câte 40 bani; părinții miresei, cor. 2; Elena Văcariu și copiii ei Paraschiva și Ion, cor. 1; Mărioara Mărginean, 10 bani; Mitică Comșa, cor. 1; George Șoima și soția, cor. 2; surorile miresei Eugenia și Elena cor. 1 și vornicul Ioan Stancu, zugrav și familia cor. 2-60; sau în total cor 30.

Poșta ultimă.

Predarea orașului Scutari.

După știrile ultime, predarea orașului Scutari se va face astăzi, Mercuri, la orele două d. a. Atunci vor eși trupele muntene grece din acest oraș, și vor intra în el trupele internaționale, cu comandanții flotei internaționale, pentru a-l lua în stăpânire. Cam o mie de soldați muntene greci rămân însă și pe mai departe în Scutari, pentru a păzi tunurile din împrejurime, cari formează proprietatea Muntenegrului. În orașul Scutari a bătuit zilele trecute un foc mare, care a făcut mari stricăciuni. Focul a fost pus, probabil, din partea soldaților muntene greci.

Regele Italiei despre România.

Principele Carol al României face o călătorie de studii prin Italia. În Roma fiind oaspele Regelui Victor Emanuil, acesta la prânzul de gală dat Luni seara în onoarea oaspeiului său, a rostit toastul următor:

„Alteță Regală! Cu bucurie salut pe Alteța Voastră Regală ca pe oaspele Italiei și al meu, în Roma, pe pământul, de unde-și derivă nobila națiune română originea glorioasă, individualitatea și misiunea înaltă, împlinită în serviciul civilizațiunii.

Maiestatea Sa, Regele Carol, care cu atât de înaltă înțelepciune conduce destinele României, mi-a pricinuit o bucurie extraordinară de plăcută prin trimiterea Alteței Voastre aicea. Visita aceasta corespunde legăturii interne dintre cele două popoare și conștiinței comunității de interese, de care este condusă politica celor două guverne. Cu aceste sentimente ridic paharul pentru sănătatea M. Sale Regelui Carol, a Reginei Elisabeta, a întregii familii regale, și pentru înflorirea României.”

Principele Carol al României răspunzând a mulțumit pentru grațioasa primire și a promis, că va face comunicare acasă despre atențiunea ce i s'a dat și despre sentimentele manifestate față de România. A spus, că duce cu sine impresii „din această țară a minunilor cari au se formeze cele mai plăcute amintiri ale tinereței” sale. A ridicat paharul întru sănătatea Regelui, Reginei și a casei regale, și a asigurat pe Regele Italiei despre amiciția sinceră a Regelui Carol. A încheiat cu „trăiască Italia”.

Nr. 412/1913 prot.

(108) 1—3

Concurs.

Devenind vacantă prin abdicarea parohului Ilie Popp parohia de clasa a doua (II) **Ludoșul-mare**, tractul Mercurei, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B) pentru întregirea dela stat.

Concurenții la această parohie au a-și înainta cererile lor instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiterial al Mercurei și cu prealabila încuviințare a protopopului a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, predica, eventual a și celebra.

Ludoșul-mare, 21 Aprilie 1913.

Comitetul parohial:

Ilie Muțiu
prezident.Nicolae Fara
notar.Am văzut: **Avr. S. Pecurariu**
protopresbiter.

Nr. 545/1913.

(101) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III **Răușor**, în protopresbiteratul Făgărașului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele stolare fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar concurenții, pe lângă observarea prescrierilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Făgăraș, în 17 Aprilie st. v. 1913.

În conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 251/1913

(109) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei de clasa II-a **Chergeș și filia Popești**, — se publică nou concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor avea a-și înainta rugarea însoțită de documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiterial al Devei,

în termenul presc., având a se prezenta poporului în biserică, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a cânta, predica, eventual liturghisi.

Deva, la 24 Aprilie 1913.

Oficiul protopresbiterial al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial. —

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 250/1913.

(110) 1—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea parohiei de clasa III-a **Almașul mic** cu filia **Archia**, se publică al treilea concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Reflectanții își vor așterne rugărilor concursuale subsemnatului oficiu în termenul presc., având a se prezenta poporului în biserică cu prealabila încuviințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a cânta, predica, eventual liturghisi.

Deva, la Aprilie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 1.50 + porto 20 fil.

**Săpunul Steckenpferd
din lapte de crin**

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe rămâne și va fi nelintreuit în efectul său contra lănturilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, la 80 de bani bucata se află în farmacii, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mâinilor de dame, în tuburi la 70 fil. se află pretutindeni. (48, 12—40)

In preajma examenelor!

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se pot procura următoarele:

Propise pentru scriere română, o sută bucăți . . . cor. 1.20
Penite aluminiu, 144 bucăți cor. 2.40 și . . . „ 1.50
„ „ ordinare 144 bucăți . . . „ —80

Cerneală „Anthracen” 1 litru 2.20 **Condeie** ordinare 12 bucăți —12
„ „ 1/2 „ 1.10 „ „ 12 „ —20
„ „ 1/4 „ —70 „ „ solide 12 „ —42
„ „ „ 12 „ —64

Cărți potrivite ca premii pentru școlari la examene.

Cataloge la cerere se trimit gratis și franco.

Cărți mai nou apărute.

W. Herchenbach, Martirul Sebastian, Trad. de Arhiereul A. Petrescu Botoșeneanu . . .	1.30	Iorga N., Să părăsim ortodoxia? — nesc „ Portul popular românesc . . .	— 60
Otto v. Schaching, Chipul mamei Antonescu G., Studii asupra educației morale și estetice . . .	1.20	Iorga N., România, vecinii săi și chestia Orientului . . .	— 75
Nădejde I. H., Educația în Anglia Popescu Sp., Contribuții la munca pentru ridicarea poporului . . .	3—	Pr. I. Popescu Malaiești, Ia și ceteste . . .	1.25
Barițiu Gh., Studii și Articole cu prefață de Dr. I. Lupaș . . .	— 50	Matei I. Din carnetul unui dascăl Oprean G. D., Invățătoria română din Sălaj . . .	— 60
Iorga N., Scrisori de Boeri . . .	1.50	Pr. S. Părvulescu, Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni . . .	1.50
Mănăstirea Hurezului . . .	1.75	Rosetti R., Prin Pravoslavnicia Rusie . . .	— 50
Patitia R., Munții noștri, Țara Țopilor, Despre trecutul Munților apuseni ai Transilvaniei . . .	— 75	Enescu I., Cooperativele Sătești Novicow I., Emanciparea femeii Elefterescu, Cartea neamului pe anul 1913 . . .	2—
Dracinschi N., Poezii . . .	1.60	Almanahul Societății Scriitorilor Români . . .	1.25
Agârbiceanu, Schițe și Povestiri Brătescu Voinești, Intunec și Lumină (Novele) . . .	2.50	Fătrăscanu D., Schițe și amintiri (Novele) . . .	2—
Chirițescu M. I., Grănicerul (N.) Bernier M., Povestea unei fete, Localizată de Muslea C. . .	2—	„ „ Timotheiu Mucenicul (Novele) . . .	2—
Mehedint, Cătră noua generație Natalia Negru, Mărturisiri (Nov.) Rebreanu I., Frământări (Nov.) Sadoveanu, Bordeenii (Novele) . . .	— 30	Scriban I. Arhim., Invățăminte filozofice morale din Naufragiul Titanicului . . .	2—
Sandu Aldea, Pe Mărgineanca (Novele) . . .	1.50	Elefterescu, Necesitatea religiei pentru omenire . . .	— 60
Bucura Dumbravă, Pandurul (roman) . . .	2—	Micu Dr. A., Starea învățământului în comitatul Hunedoarei A. Vlahuță, Din Trecutul nostru, ed. II. . .	— 50
Michaelis K., Vârsta Periculoasă, trad. de Horia Carp . . .	3—	Guy de Maupassant, O viață, trad. de Gârleanu, ed. II, (Roman) . . .	— 50
Bănescu N., Gheorghe Barițiu . . .	1.50	Dr. E. Sterian, Cum putem mări cantitatea de viață . . .	3.50
„ „ Correspondeența Familiei Hurmuzachi cu Gh. Barițiu . . .	— 60		2.50
Lagerlöf S., Legende de lui Isus Cristos . . .	1—		1.50

La comanda să se alăture 20—30 fil. pentru porto poștal.

Se află în depozit la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu**.**Mare ocaziune de Sfintele Rusalii**

la

Vasilie Ban,

mare magazin de ghetete la „Cisma mare roșie“

SIBIIU strada Oenei (Burgergasse) Nr. 7 SIBIIU

și

filiala „Emir“, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16

cu prețuri ieftine.

Prețurile:

Ghete de copii Chevreux și Box ori Kalv, Nr. 20—25 = K 3—4
Ghete de copii „ „ „ „ „ 26—28 = „ 4—5
Ghete de copii „ „ „ „ „ 29—34 = „ 5—7
Ghete de băieți „ „ „ „ „ 35—39 = „ 7—9
Ghete jum. p. dame „ „ „ „ „ 35—39 = „ 4—14
Ghete înalte p. dame „ „ „ „ „ 35—39 = „ 8—14
Ghete de lucru p. bărbați, exec. dur. de Kalv ori wicks „ „ „ „ „ 7—
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreux ori box „ „ „ „ „ 9.50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. bărb. „ „ „ „ „ 10—
Ghete de ale lui Kobrak „ „ „ „ „ „ 14—
Ghete Oslaria „ „ „ „ „ „ 12—
Ghete americane „ „ „ „ „ „ 18—
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi „ „ „ „ „ 16—
Ghete de piele de Antilope p. bărb. în toate colorile „ „ „ „ „ 20—

Mare asortiment în

ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării

de cor. 5.50, 7.50, 9.50 și 12.50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învârtire mare!

În zile de sârbătoare și Duminecele am înainte de amiază până la 10 oare deschis. (89) 8—

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. voi pune în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(Vechea bere transilvană)

care poate concura cu oricare bere externă și corespunde gustului cel mai distins.

Se află de vânzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „**Siebenbürger Urbräu**“.

Cu stimă: **Rudolf Habermann**

proprietarul fabricii de bere,
Sibiiu — Nagyszeben.

(71) 19—20

Siebenbürger

Urbräu

Siebenbürger

Urbräu